

skildres, vil jeg anse det for den eneste værdige Stilling for dem at sige: Med største Fornøjelse ville vi underkaste os det legale Ansvar. Man maa huske paa, at det ikke er en helt ligegyldig Sag, thi Tingen er jo den, at hvis de blive underkastede Bogføringspligt, blive de ogsaa underkastede Strafansvar; hvis de sjuske med deres Bogføring, komme de i Hullet. Hvad det til syvende og sidst kommer an paa, er at forstaa at bruge den Ret, de ville hævde for Brugsforeningerne, til at føre deres Bøger uforsvarligt og sjuske med andre Folks Penge, som de have mellem Hænderne, faktisk vil betyde, at de paagældende slippe for at tage Konsekvensen deraf: at komme i Hullet. Det kongelige Assistenthus har det Privilegium, at det, naar man pantsætter noget, ikke behøver at undersøge, om det er stjaalet, medens derimod private Pantelaanere, der ere i det uheldige Tilfælde at komme til at laane paa stjaalne Sager, maa aflevere deres Haandpant. Dette Privilegium kaldes Hælerprivilegiet. Og det er da mit Ønske, at man ikke af misforstaaet Iver for Brugsforeningerne vil blive ved at holde fast paa, at de ikke underkastes Bogføringspligt og derved jo i Virkeligheden forlener dem med et Snyderprivilegium.

R. Nielsen (Ringkøbing Amts 5te Valgkreds): Naar den ærede sidste Taler sagde, at de Oplysninger, jeg havde fremdraget, intet beviste, og at Spørgsmaalet maatte være, om der var falsk Bogføring, skal jeg kun gentage, hvad jeg sagde før: Den falske Bogføring har været fremme indenfor Handelsstanden i rigeligere Omfang end indenfor Brugsforeningerne. Jeg skulde tage meget fejl, om ikke den Rahr, jeg nævnede før, skulde have gjort sig skyldig i falsk Bogføring, og vi se ofte, at der bliver paalagt Bøder, hvor det har været Tilfældet... (*Schovelin*: Han bliver ogsaa nok straffet for det, det er det, det kommer an paa)... Det ærede Medlem nævnede, at for falsk Bogføring kommer man i Hullet. Men hvis man gør sig skyldig i falsk Bogføring i Forbrugsforeningerne, har jeg vist Ret i, at man kommer i Hullet, hvis det mærkes af dem, der have Interesse i Brugsforeningerne, Medlemmerne, og de rejse Anklage derfor. Jeg skulde antage, at de ogsaa falde ind under Straffeloven i saadanne Tilfælde.

Det ærede Medlem siger, at de handlende give den store Tryghed, fordi saa snart de opdage, at de ere paa Grænsen,

mangle Evne til at betale, ere lige ved at være fallit, gaa de hen og melde sig, men de andre, som ikke have Bogføringspligt, kunne blive ved om ikke i det uendelige, saa dog til det hele braser sammen. Men det er ikke sandt, at de handlende melde sig, saa snart de mangle Evne til at betale enhver sit. Vi have Bevis gennem mange Retsakter for, at de blive ved at drive Forretningen videre — jeg kan igen nævne som Eksempel Rahr — til det sidste, saa at den Mangel, der i Begyndelsen kun er en lille Ubetydelighed, bliver svulmende stor.

Saa nævnede det ærede Medlem ogsaa — han tager jo alt med, baade smaat og stort — den Proces, som der har været angaaende Stempel af Brugsforeningsbøger. Jeg skal ikke give mig ud for, at jeg er saa klog, at jeg kan overse alle Forholdene og er i Stand til at dømme om, hvad der er Ret, og hvad der er Uret, men i hvert Fald ere vi alle enige om, at naar Højesteret har dømt, maa Dommen følges. Jeg skal blot nævne, at den Brugsforening, jeg er Formand for og har været Formand for i 25 Aar, blev i sin Tid gennem den stedlige Politimyndighed anmodet om, at vore Medlemsbøger skulde stemples. Jeg henvendte mig den Gang til Generaltolddirektoratet, og det havde saa nogle Eksemplarer af vore Bøger derinde, og jeg fik dem tilbage med den Bemærkning, at de vare stempelfrie, og det have de været senere. Den sjællandske Bondestands Sparekasse ser jeg ikke, at det ærede Medlem har nogen Grund til at stikke mig i Næsen. Hvis jeg skulde sige noget derom, vilde jeg sige, at det er mig en vis Fornøjelse eller lad mig heller sige Tilfredsstillelse — thi Fornøjelse er det jo ikke, dertil er det alt for sørgeligt —, at det ikke er sket i Jylland, thi jeg tror dog, at Tilsynet der vilde have været saa meget stærkere, at denne Mand, hvis Navn vi nødig ville nævne, ikke var kommen saa langt frem med det, som han kom.

Det er jo ikke saaledes, som det ærede Medlem atter og atter raaber paa, at vi ikke ville have Bogføringspligt, fordi vi sige, at det er Selvstyret, det drejer sig om, og at det er derfor, vi ikke ville have Eftersyn. Man skal jo ikke hænge sig i et enkelt Ord, men det er ikke derfor, vi ikke ville have det; nej, det er, fordi vi paastaa og med Rette paastaa, at Brugsforeningerne ikke ere ligestillede med almindelig Næringsdrift — jeg sigter her ikke til de urene Forbrugsforeninger, som man kalder dem, de, som handle med alle